

JONAS KRONKAITIS: NUO LEITENANTO IKI GENEROLO

Prieš penkiasdešimt metų (1958 m.) prasidėjo Jono Kronkaičio, kaip kariškio, biografija. Tais metais jis baigė Konektikuto (JAV) universitetą, kartu su vadybininko diplomu jam buvo suteiktas leitenanto karinis laipsnis. JAV armijoje jis tarnavo iki 1985 m.

Po mūsų nepriklausomybės atgavimo sugrįžo į Lietuvą. 1991 m. – Baltijos instituto tarybos narys, vienas iš jo steigėjų. 1997–1999 m. LR Krašto apsaugos viceministras. Nuo 1999 07 01 iki 2004 06 30 – Lietuvos kariuomenės vadas, generolas majoras.

Gimė 1935 02 01 Širvintose. 1944 m. šeima pasitraukė į Vakarus.

Jonas Kronkaitis ir dabar yra aktyvus Lietuvos politinio gyvenimo dalyvis, Piliečių Santalkos tarybos pirmininkas.

PRIE JONO AISČIO PAMINKLO

Kiekvieną vidurvasarį į Rumšiškės, Kaišiadorių r., kur yra iš ten kilusio poeto, mūsų Laisvės šauklio Jono Aisčio gimtinė, skubame jį pagerbti. „Vienas kraujo lašas būt tave nuplovęs, bet varge jo vieno tu pasigedai...“, – iki kraujo žinomos mums šios eilutės, kaip ir kiti brangūs žodžiai apie *lauką, kelią, pievą, kryžių...*. Birželio 13-ąją minėsime Jono Aisčio 35-ąsias mirties metines...

PAMINKLAS ŽIEŽMARIŲ KRAŠTO PARTIZANAMS

Buvusio partizano, politinio kalinio Alfonso Slaninos iniciatyva ir lėšomis Kairiškių kapinėse (Kaišiadorių r.) pastatytas paminklas žuvusiems gimtinės partizanams, tarp kurių buvo jo broliai Jonas, Antanas ir Pranas.

Pirmasis galvą paguldė Jonas-Šnekutis (g. 1919 m.) kai 1945 01 19 Avinėlių k. glaudėsi pas pažįstamą ūkininką.

Antanas-Erelis, Karuzas (g. 1923 m.) žuvo Kazokų k. Tuomet būrys pateko į kareivių pasalą.

Pranas-Jokeris, Varna (g. 1924 m.). Būrio vadas, žuvo 1948 01 17 Eigeniškių k.

Penkiolikmetį Aloyzą (g. 1933 m.) dėl brolių veiklos suėmė Aukštosios Panemunės sribai, tardė valsčiuje, Kauno saugume, kur 1948 m. pradžioje nukankino.

Alfonsas Slanina (g. 1931 m.) išliko gyvas. 1949 m. liepos mėn. jį suėmė. Prasidėjo lageriai ir tremtis.

PAGARBA MOTINAI

Kiekvienais metais pažymime Motinos dieną, taip pagerbdami patį brangiausią žmogų, kurio vardą ištarus suvirpa kiekvieno širdis.

Ši šventė siekia gilią senovę, kai pagerbdavome deivę Laimą, kuri globojo gyvybę. Ji buvo vaisingumo ir visa ko žemėje atsiradimo globėja. Ją keitė deivė Žemyna, dar vadinama Žeme Motina. Buvo vaizduojama moterimi su ryškiais motinos gimdytojos bruožais. Dievybių vardams slenkant į užmarštį, atsirado šventė, įprasminusi Motinos vardą.

Krikščionybės pradžioje Motinos diena buvo paskirtas pirmasis Gavėniai įpusėjus sekmadienis. Pagal to meto papročius vaikai, grįždami iš bažnyčios, parnešdavo Motinoms kad ir mažą dovanėlę - žalumynų puokštelę. Vėliau ši diena buvo sutapatinta su Kristaus Motinos Marijos švente. XIX a. pabaigoje moterys atviriau ir laisviau reiškia savo nuomonę, moko vaikus rašto, visapusiškiau išilieja į bendruomenės gyvenimą. Atsiranda norų Motinos dieną atnaujinti.

1914 m. gegužės 8 d. JAV Kongresas įstatymu įteisino Motinos dienos šventę antrą gegužės mėnesio sekmadienį. Nepriklausomoje Lietuvoje Motinos diena įsitvirtino tik 1929 m., jai skirtas pirmasis gegužės mėnesio sekmadienis.

Sovietinės okupacijos metais ši šventė buvo stumiama į užmarštį. Okupantas norėjo primesti savo valią, naikinti tautos vertybes, papročius. Privertė tautą likti be savo žemės, moralės, jausmų. Stalinizmas skverbėsi į pačios šeimos širdį, lygino vyro ir moters teises, pareigas, motinystė tapo tarsi antraeilium dalyku.

Motinos dieną suprantame lyg pagarbą Jai už padovanotą gyvenimą, tai padėka už meilę, švelnumą, rūpestį, vargus. Niekas nėra tiek daug atidavęs savo vaikams, kaip Motina.

Praėjęs amžius mūsų Motinoms suteikė pačius didžiausius išbandymus ir leido išlikti nepralaimėjusioms. Jų gyvenimas įpintas į tautos istorija, pradedant jos gimimu, per kovas su kryžiuočiais, per spaudos ir lietuviško žodžio draudimus, pagaliau per Atgimimą ir nepriklausomos valstybės sukūrimą, lydėjusį pasipriešinimo okupantams pasiaukojimą.

Motinos tiki, kad mumyse atsiras pastovios vertybės: meilė savo žemei, tikėjimas žmogumi, atsistatys šviesi dvasinė būseną, prarasta okupacijų metu, santarvė. Tautos pabudimas, žmogiškosios vertės pajutimas – visa tai yra ir didelė Motinos pergalė.

Motinos išeina visiems laikams, bet lieka šiame pasaulyje tol, kol gyvi jų vaikai. Tada nueik prie Jos kapo ir palik juodu kaspinu perrištą gėlių puokštę. Ir pajausi, ką reiškia Motina: suvirpės širdis, užplūs prisiminimai, o vėl sugrįžęs Motinos žvilgsnis sujaudins tavo širdį...

G. D.

Lidija KUODIENĖ

MOTINOS DIENA

*O, Viešpatie, koka brangi man ši diena, –
Pasaulų Motina – viena!
Mylūn ir dievinu Tave,
Bet būti negaliu šalia.*

*Tu taip toli, ten, už kalnų,
Už upių, miestų, vandenų...
Aš atskirta viena kenčiu
Ir tik skaudžiom svajonėm gyvenu.*

*Aš taip norėčiau būti prie Tavęs,
Bučiuoti Tau rankas ir veidą brangų...
Bet tik svajonė į namus parves,
Ir tik sapne užmigsiu Tau ant rankų.*

*O, kad galėčiau būti paukšteliu
Ar plaštakė marga laukuos Tėrynės!
Nuskerisčiau viesulų šiaurės keliu
Ir atsitūpčiau ant mamos krūtinės.*

*Net lydintys pavojai – nebaisu,
Nei marių audros, nei medžioklių rankos.
O skrisdama kartočiau, kad myliu
Ir šaukėčiau: „Mama, pas tave skrendu!“*

*O, mama! Koks brangus šis žodis
Ir kaip jis skamba nuostabiai! Man rodos,
Mylūn ir dievinu tave,
Bet būti negaliu šalia.*

1950 m., Motinos diena, Mordovija.

Antanas RUŠKYS

KOVŲ ŽAIZDRE

(1945 m. liepos mėn. įvykių prisiminimas)

*Nutilę salvės. Bet ginklų galdynė...
Kokia miela dangaus žydrynė!
Aš nubudau iš dygaus skausmo,
Prikelk, maldauju, mes ją jausim!*

*Už ką, Dievuli, taip baudi?
Paimk gyvybę, jei geidi...
Žinau, kova pakvies dar daug sūnų,
Neišsiskleidusių žiedų jaunų.*

*Nelauktas troškulys svaigino,
Čiurleno Minijoj gėla.
Ir niekas, niekas jų nežino,
Kad atsigert jėgų nėra.*

*Žilvitis naktyje rasas surinko,
Lyg rankos šakos jo palinko.
Gaivino, girdė jo rasa mane
Lašų dangaus elek.syre.*

*Stebuklu nušviesta lemtis,
Danguj mėnulio pilnatis...
Kova šventa tavoji nebaigta –
Kova ilga mums nulemta.*

MOTULEI

*Motule, esi brangiausia mums mama,
Veide tavam aš išvogotą ilgąjį regiu.
Labiau tavęs jau niekas nemylėjo,
Kaip laisvos širdys mylimų vaikų.*

*Tau gražios gėlės mūsų meile šlama,
Karių, našlaičių ir vaikų tavių.
Lauki dukrelės, sūnaus palaidūno, –
Jiems tavo meilė dega švelnumu.*

*Neišeik, mamyte, iš gimtos šalės,
Vėl sugrįšime prie šulinio svirtelės.
Kaip tu obelėlė galva sidabruota,
Švelnioji lopsinė dar nesudainuota.*

*Motina brangioji, išėjai nelaukus
Į kapų ramybę Viešpačiui pašaukus.
Motina brangioji, šviesa nemarioji,
Dievui ir Tėvynei viską paaukojus...*

Stasė VALUŽIENĖ, Pagėgiai

AFORIZMAI

*Tikėdamas į Dievą ir turėdamas Tėvynę esi ne tik laisvas, bet ir ne vienišas.
*Gyvenimas – tarsi storas medis: šaknys – neįžvelgiamos, viršūnė – nepasiekia-ma, liemuo – neapkabinamas.
*Kai žmonės abiejose upės krantuose išsivaikščioja, tai jau per vėlu kalbėti apie tilto statybą.
*Sumokėję kai kurias skolas, kvitų negauname.
*Nors Dievo dovanos nepalyginamos su duotomis žmonių, apie pirmąsias dažnai pamirštame.
*Jauną ir seną skiria ne pažiūros, o skirtingas atstumas iki mirties.
*Nors melo kojos trumpos, per jis eina per žmonių gyvenimus nepailsdamas.
*Vaikai ilgai nežiūri vaikų senatvės, nes taip jiems mažiau rūpesčių.
*Tik pasiklydus gera rasti atsalusią laužavietę.
*Kai kitas dirba, dažnai nepastebime, bet rezultato visada pavydime.
*Jeigu vaikų auginimo nelaikome darbu, tai ir atlyginimo nelaukime.
*Valdininkas kartais įstatymą piliečiui primatuoja, kaip siuvėjas drabužį.
*Ir ažuolo vainikas slegia, jei kitas vainikuojamas.
*Kartais tik lango stiklas skiria rojų nuo pragaro.
*Išalkusiam gandrui nesvarbu, kad tai varlė-karalienė.
*Kartais ir žodžių mūšiai sugriauna namus iki pamatų.
*Ne lietus kaltas, kad klampu, o pagrindo nebuvimas.
*Nuojauta, kaip telegrama, tik kitam jos neparodysi.
*Medžiai lapus ne sąvartynui augina.
*Sunku surengti šventę tam, kuris kasdien švenčia.
*Išmintis: didžiausią apetitą turinti kiaulė pjaunama pirmiausiai.
*Šeimos problema; žiūrėjimas viena kryptimi dažniausiai būna tik į televizorių.
*Blogiausia tai, kad paskui Ievą ir Adomą iš rojaus išslinko ir žaltys.
*Kartais ir kvailumas būna mokytoju, o geriausi mokiniai jį pralenkia.
*Kiekvienam Žemėje skirtas savas horizontas.
*Proto darbai sunkesni už pinigų kalimą.
*Prašymai ilgam nutupia valdininkų stalčiuose, o kyšiai – tik iki darbo pabaigos.
*Kartais pasitikę su pavydu, išlydime su užuojauta.

PADĖKA

„Aukuro” leidėjai dėkoja AB „Achema” generaliniam direktoriui p. Jonui Sirvydžiui ir kitiems rėmėjams, kurių aukų dėka galime paimti į rankas šį „Aukuro” numerį.

SKELBIMAI

Gerbiami „Aukuro“ skaitytojai!
Pasirodžius „LPKS Kauno skyriaus istorija“ publikacijoms, pasigirdo teigimų, kad kai kurie jose nurodomi faktai netikslūs.
Prašome gerb. skaitytojus, norinčius patikslinti ar turinčius naujų faktų apie skyriaus istoriją, siųsti laiškus redakcijai.

„Aukuro“ redakcija

„Aukurą“ galima įsigyti Kaune, Laisvės al. 39 veikiančiame knygynėlyje, arba LPKS Kauno skyriaus būstinėje. Nusipirkti spaudos kioskuose ar užsiprenumeruoti „Aukurą“ kol kas nėra galimybės. Jį taip galima skaityti internete, Lietuvos Respublikos Seimo svetainėje.

AUKURAS

ISSN 1822-9301

Leidėjas: Lietuvos politinių kalinių sąjungos Kauno skyrius. Sąjungos kodas 190730217.

Adresas: Laisvės al. 39, LT-44309, Kaunas 8-37-209335; 8-676-27801. Elektroninis adresas: laisve@kovas.gjb.net

Redakcinė grupė: Sigitas Grigaitis, Gediminas Dobkevičius, Aldona Juškevičienė, Anelė Kupstienė, Antanas Ruškys, Augustinas Švenčionis, Algimantas Urbštas, Antanas Vaičiūnas. Numerio redaktorius Stanislovas Abromavičius.

Straipsnių turinys gali nesutapti su redakcijos nuomone. Leidinys neperiodinis, išeina kas 2-3 mėnesiai.

„Aukurą“ skaitykite Lietuvos Respublikos Seimo tinklapyje:

<http://www3.lrs.lt/docs2/ILWKMWAM.PDF>

Rankraščiai negrąžinami, pateiktos nuotraukos, autoriui pageidaujant – grąžinamos.

Viršelis Algimanto URBŠTO.

Lėšas šiam *Aukuro* numerio rengimui ir spausdinimui paaukojo AB „Achema“ (generalinis direktorius. Jonas Sirvydis).

Spaustuvė UAB „Morkūnas ir Ko“